

Sök stipendiet Tänk H₂O! – en unik vattenkurs vid sjön Bolmen

Upptäck vattnets roll i samhället med dina elever. Vatten är en av våra viktigaste framtidsfrågor och en nyckel till hållbar utveckling. Genom stipendiet Tänk H₂O! får ni under två inspirerande och lärorika dagar vid sjön Bolmen i Småland möjlighet att fördjupa er i vattenfrågor på ett ämnesövergripande och tvärvetenskapligt sätt. Vatten är relevant för många ämnen inom humaniora, naturvetenskap och samhällsvetenskap.

Stipendiet Tänk H₂O! delas ut av Sydsvatten varje år för att öka medvetenheten om vattnets värde. Stipendiet består av en exklusiv vattenkurs, värderad till cirka 3 000 kronor per deltagare, som söks gemensamt av fyra lärare för minst 90 elever. Med Tänk H₂O! vill

vi väcka gymnasieungdomars intresse för vattenfrågor inför deras framtida utbildnings- och yrkesval. Att arbeta med vatten är ett framtidsyrke med stor relevans och potential, oavsett om man är intresserad av teknik, naturvetenskap, samhällsvetenskap, eller humaniora. Sedan starten har 100 vattenkurser genomförts.

Vi ser fram emot att välkomna fler engagerade elever och lärare till denna unika möjlighet. Kursen är skräddarsydd för att knyta an till gymnasiets läroplan och erbjuder en unik kombination av teori, praktik och naturupplevelser.

Sydsvatten AB är ett kommunägt företag som producerar dricksvatten till en miljon invånare i västra Skåne. Vattnet tas från sjön Bolmen i Småland och från skånska Vombsjön. Bolaget bildades 1966 och är i dag en av Sveriges största dricksvattenproducenter. Sydsvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten.

Innehåll

Vem kan söka	2
Detta ingår i stipendiet	2
Så här går det till	3
Förankring i läroplanen	4
Pedagogiska stationer och kursmoment	4
Kursens värde och skolans ansvar	8
Så här ansöker ni	9
Exempel på betygsgrundande uppgift	9
Urvalskriterier och urvalsprocess	9
Vad händer sedan?	10

Vem kan söka?

Stipendiet Tänk H₂O! kan sökas av gymnasielärare som arbetar på skolor i någon av:

- **Sydvattens 17 delägarkommuner:** Bjuv, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Höganäs, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Skurup, Staffanstorps, Svalöv, Svedala, Vellinge och Ängelholm.
- Kommunerna runt sjön Bolmen: Gislaved, Hylte, Ljungby och Värnamo.

Detta ingår i stipendiet

- En vattenkurs: Två dagar vid sjön Bolmen för minst 90 (max 105) elever och fyra lärare.
- Pedagogiska stationer: 10 lektioner inklusive föreläsningar, workshops och rollspel.
- Transport: Bussresa tur och retur mellan skolan och Bolmen.
- Kvällsaktiviteter: Naturupplevelser, samarbetsövningar och matlagning över öppen eld.
- Kost & Logi: Samtliga måltider och övernattningsplatser i flerbäddsrums.

Så här går det till

Dag 1

Dagen börjar med att ni hämtas vid skolan för en bussresa till gården Tiraholm vid Bolmens västra strand, dit ni anländer omkring klockan 11.

Programmet inleds med tre korta introduktionsstationer följt av lunch på Tiraholms restaurang. Under eftermiddagen delas elever och lärare in i grupper som cirkulerar mellan fem pedagogiska stationer, ledda av kursledare från universitet, högskolor, Sydvatten och Tiraholms gård.

En av stationerna planeras och genomförs av er som stipendiater. Eftermiddagsfika serveras utomhus.

Kvällsprogrammet startar med en samarbetsövning där eleverna i grupper lär sig att göra upp eld och laga kvällsmat över öppen eld.

När mörkret faller fortsätter vi med en kvällspromenad genom skogen och en mindre reflektionsuppgift. Dagen avslutas med varm choklad. Programmet varar till cirka kl. 22.00. Övernattningen sker i flerbäddsrum och delad sovplats kan förekomma.

Dag 2

Nästa morgon serveras frukost klockan 8 i restaurangen. Därefter fortsätter programmet med ytterligare fem pedagogiska stationer. Under dagen serveras lunch samt både för- och eftermiddagsfika innan det är dags för hemfärd klockan 16.

Förankring i läroplanen

Ett av kursmålen för Tänk H₂O! är att belysa vattenfrågornas tvärvetenskapliga karaktär. Målet går hand i hand med läroplanens formuleringar om vikten av ämnesövergripande undervisning:

Elevernas kunskapsutveckling är beroende av om de får möjlighet att se samband.

Skolan ska ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang. [...]

Läraren ska

- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven
 - * får möjlighet till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.
 - * får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

(Gy 22, Övergripande mål och riktlinjer)

"Vi har fått en djupdykning i vattenfrågor ur olika aspekter. Det är fantastiskt! Det är roligt med teori men för många elever är detta det första mötet med naturen och den delen av kursen är jätteviktig."

Lärare från Lund

"Naturen är helt fantastisk och lärarna, forskarna som har hjälpt oss fatta vad vatten innebär har gjort ett fantastiskt jobb. Hade velat göra om detta. Tack!"

Elevreflektion

Pedagogiska stationer/kursmoment

Under kursen ges tio lektioner/pedagogiska stationer à 45 minuter i form av workshops, rollspel eller föreläsningar. Dessutom tillkommer kvällsaktiviteter och matlagning. Nästan all undervisning äger rum utomhus eller i stora tält. Delar av undervisningen kan komma att ges på engelska. Här är en preliminär förteckning över delar av vattenkursens pedagogiska innehåll.

Hur gör man kranvatten?

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Att Bolmen är Skånes viktigaste dricksvattentäkt.
- Hur vattenförbrukningen och kostnaden för dricksvatten ser ut i Sverige.
- Hur dricksvatten produceras och att det finns olika processer för att rena dricksvatten.
- Begrepp som råvatten, grundvatten, ytvatten, flockning, redundans.
- Olika yrken som behövs inom vattenbranschen.

Virtuellt vatten – hur stort är ditt vattenfotavtryck?

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Begreppen virtuellt vatten och vattenfotavtryck.
- Begreppen blått/grönt/grått vatten.
- Känna till hur mycket vatten som går åt för att tillverka några av de produkter vi konsumerar?
- Hur vår konsumtion påverkar vattenresursen globalt.

Under ytan i Bolmen

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Vilka fiskarter som trivs i Bolmen och varför.
- Något om fiskarnas biologi och livsmiljö.
- Förstå vattenkvalitetens betydelse för fiskbeståndet
- Begreppen: hållbart fiske, ekosystem och ekosystemtjänster.

Konflikter och samarbeten kring vatten

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Intressekonflikter som kan uppstå runt vatten.
- Människans olika behov av vatten.
- Fördelningen av vatten mellan olika länder och regioner.
- Begreppen uppströms och nedströms.

Det levande vattnet!

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Hur man artbestämmer insekter och djur med hjälp av en artnyckel.
- Vilken betydelse vattenlevande insekter och djur har.
- Begreppen biodiversitet, bioindikator, föroreningar, dricksvattenkvalitet och näringskedjor.
- Vad Forskningsstation Bolmen är.

Vattnets väg till Bolmen

Efter stationen ska eleverna bl.a. känna till och kunna reflektera över:

- Den hydrologiska cykeln.
- Begrepp som avrinning, infiltration och grundvatten.
- Avrinningsområdets inverkan på vattenkvaliteten.
- Dagens och framtidens föroreningskällor.
- Naturlig rening av vatten.
- Hur klimat och nederbördsfördelning påverkar vattentillgång och vattenkvalitet.

Lärarnas egen station

En av stationerna planeras och genomförs av lärarna själva. Stationen ska kunna genomföras utomhus på 45 minuter. Skolan står själv för att ta med utrustning och material som behövs för att genomföra stationen. Lärarna turas om att leda stationen och att delta i de andra stationerna.

Exempel på tidigare genomförda pedagogiska stationer: flaskvatten vs. kranvatten, undersökning av syrehalt och siktdjup i Bolmen, läcksökning samt vattenrening med olika metoder.

Matlagning

Efter samarbetsövningen ska eleverna känna till

- Hur man hanterar yxa och kniv säkert.
- Hur man gör upp eld.
- Hur man lagar mat över öppen eld.
- Hygien vid matlagning utomhus.

Kvällspromenad i skogen och reflektionsuppgift

Efter uppgiften ska eleverna:

- ha fått en naturupplevelse som väckt känslor och tankar.
- ha skrivit en kort reflektion baserad på dagens upplevelser.

Kursens värde och skolans ansvar

Tänk H₂O! är ett exklusivt stipendium värt ca 3 000 kronor per deltagare. Specialistkompetens från universitet eller högskola samt Sydvatten säkerställer hög kvalitet på det pedagogiska innehållet.

Skolans tillsynsansvar och ordningsregler gäller från avresan till hemkomst, inklusive nattetid.

Lärarna delar boende med eleverna och ansvarar för att eleverna:

- Får den sömn de behöver för att orka med programmet under kursens andra dag.
- Finns i tid till alla programpunkter.
- Följer de ordningsregler som ges på plats.
- Deltar aktivt och fullt ut i programmet.

Tänk H₂O! är en mycket intensiv och innehållsrik kurs där programpunkterna avlöser varandra, vilket innebär att det inte finns utrymme för egna aktiviteter.

Så här ansöker ni

För att delta i Tänk H₂O! krävs att minst fyra lärare planerar och skickar in en gemensam ansökan via Sydvattens ansökningsformulär. Ansökan ska vara förankrad med ledning och berörda kollegor.

Bekräfta att ni kan delta med minst 90 elever (max 105) och fyra lärare under två dagar. Mindre skolor som har svårt att uppfylla kravet på antal elever kan söka stipendiet med en annan skola, vänligen kontakta då oss i ett tidigt skede. Det går bra att blanda elever från olika årskurser, program eller skolor. Kurserna är öppna för årskurs 2 och 3.

Att tänka på inför ansökan

Förklara ert arbetssätt. Beskriv skolans planerade för- och efterarbete kopplat till Tänk H₂O! Redogör för hur ni tänker integrera vattenkursen i den ordinarie undervisningen.

Utforma en pedagogisk station (45 minuter) kopplad till vatten, som går att genomföra med bemanning av endast en lärare (några exempel från tidigare år finns på s. 7).

Skapa en betygsgrundande uppgift för eleverna som motiverar elevernas deltagande och fördjupar inläringen. Nedan finns ett förslag på betygsgrundande elevuppgift från Sunnerbogymnasiet i Ljungby.

Urvalskriterier och urvalsprocess

Sökande som integrerar vattenrelaterade frågor över ämnesgränser mellan naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora har ökad chans att tilldelas stipendiet. Med hänsyn till gymnasieskolans organisering, där vissa kurser läses i olika årskurser, är det inte alltid möjligt att samarbeta ämnesintegrerat under en begränsad tidsperiod. Därför kan ett ämnesövergripande samarbete utgå från en planering som omfattar elevernas hela gymnasietid. Om detta är fallet, ange detta i ansökan.

Efter ett första urval kommer intervjuer att genomföras med de sökande lärarna samt ansvarig rektor, antingen via möten eller digitalt. I vissa fall kan också kompletterande information begäras från den sökande.

Det är möjligt att söka stipendiet flera år i rad för att åka till Bolmen med nya elevgrupper. Det är även möjligt att ansöka för flera elevgrupper, varje ansökan beaktas då enskilt.

Stipendiaterna underrättas via mejl i slutet av mars, skolans namn publiceras även på sydvatten.se.

Sista ansökningsdag är fredag den 7 mars 2025.

Exempel på betygsgrundande uppgift

Vatten på gott och ont

Obligatorisk inlämningsuppgift med utgångspunkt i vad vi kommer att lära oss under vattenkursen vid Bolmen. Skriv en text (750–1 000 ord) i vilken ni problematiserar vattnets betydelse. Vatten är ju en resurs som kan användas på flera sätt och det är en förutsättning för liv på jorden. Men brist på vatten kan också vara en orsak till elände eller till konflikt. Därför ska rubriken på inlämningsuppgiften vara: Vatten på gott och ont.

Dagarna vid Bolmen kommer att ge er en bred insikt i denna problematik och ni kommer att få med er en stor mängd kunskap därifrån, som ni kan använda i inlämningsuppgiften. I texten ska ni, förutom att redogöra för vattnets betydelse, väva in personliga reflektioner. Ni ska utgå både från ett naturvetenskapligt och från ett samhällsvetenskapligt perspektiv.

Det är viktigt att ni problematiserar frågan om vatten genom att se både fördelar och möjligheter, samt nackdelar och risker med vattenanvändning. För att få texten nyanserad kan man även tänka ur perspektiven lokalt, nationellt och globalt. Inlämningen görs individuellt. Den kommer att bedömas av flera lärare och är betygsgrundande i flera kurser, till exempel svenska, samhällskunskap, kemi och geografi. Källhänvisningar görs enligt gällande regler.

Vad händer sedan?

Praktiska förberedelser för er som beviljats stipendiet Tänk H₂O!

När ni har blivit tilldelade stipendiet är det viktigt att ni avsätter tid för planering och förberedelser inför kursen. Förutom att utforma en pedagogisk station som kan genomföras av en persons bemanning (så att övriga lärare kan cirkulera mellan grupperna) behöver ni avsätta tid följande praktiska förberedelser:

- Tillsammans med rektor signera och skicka in Sydvattens överenskommelse om Tänk H₂O!

Minst två veckor före kursstart ska ni:

- Skicka in skolans ordningsregler.
- Se till att alla deltagare (myndig elever eller vårdnadshavare) fyller i och undertecknar Sydvattens deltagarblankett (pappersformat) samt skicka in dessa till Sydvatten.
- Sammanställa innehållet i deltagarblanketterna i en Excel-mall (mall skickas av Sydvatten).
- Dela in eleverna i fem undervisningsgrupper.
- I förväg göra en sovgruppsindelning av vilka elever som ska dela rum (Excel-mall från Sydvatten).

Har ni frågor eller vill ni veta mer om Tänk H₂O!

Kontakta Victoria Vollert, projektledare Tänk H₂O!

010-515 10 35, tankh2o@sydvatten.se.

Välkomna med er ansökan!